

**UCHWAŁA NR II/14/2024
RADY GMINY BOLESZKOWICE**

z dnia 29 maja 2024 r.

**zmieniająca uchwałę Nr LIV/392/2024 Rady Gminy Boleszkowice z dnia 21 marca w sprawie
uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Boleszkowice
na lata 2024-2026**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 609) oraz art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177) uchwała się co następuje:

§ 1. W uchwale Nr LIV/392/2024 z dnia 21 marca 2024 roku Rady Gminy Boleszkowice w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Boleszkowice na lata 2024-2026, zmienia się załącznik do uchwały, który otrzymuje brzmienie, jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Boleszkowice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2024 roku.

**PRZEWODNICZĄCA
RADY GMINY BOLESZKOWICE**

Guszkowska
Iwona Dominika Guszkowska

Załącznik do Uchwały Nr II/14/2024
Rady Gminy Boleszkowice
z dnia 29 maja 2024 roku

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE BOLESZKOWICE NA LATA 2024 - 2026**

Boleszkowice 2024

Spis treści

1. Wstęp.....	3
2. Uzasadnienie kontynuacji Programu.....	6
3. Podstawa prawna.....	7
4. Diagnoza demograficzna i społeczna.....	8
5. Organizacja wspierania rodziny.....	13
6. Cel główny, cele szczegółowe oraz zadania.....	16
7. Adresaci programu.....	18
8. Realizacja i sposób finansowania Programu.....	19
9. Monitoring Programu.....	23
10. Podsumowanie.....	24

1. WSTĘP

Niniejszy Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Boleszkowice na lata 2024-2026 powstał w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Program ten jest strategicznym dokumentem Gminy Boleszkowice opracowanym w celu realizowania przez wspólnotę samorządową konstytucyjnej zasady udzielania szczególnej pomocy rodzinie i dziecku.

Celem programu jest szeroko rozumiana pomoc rodzinie wychowującej dziecko, a przede wszystkim wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu ról opiekuńczo – wychowawczych, który spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Jest to istotne zadanie dotyczące funkcjonowania rodziny oraz wypełniania przez nią ról i obowiązków. Działania kierowane do rodzin mają na celu wsparcie, rozwój i wzmacnianie więzi ze środowiskiem.

Rodzina jest pierwszym fundamentalnym środowiskiem życia dziecka. Mówi się o niej, jako o podstawowej komórce społecznej, w której odbywa się wychowanie oraz opieka nad dzieckiem. Dopóki realizacja funkcji opiekuńczo wychowawczej oraz rodziców przebiega prawidłowo, zapewniając tym samym dziecku ochronę praw i wszechstronny rozwój, wówczas rodzina jest najwłaściwszym miejscem harmonijnego wzrostu młodego człowieka.

Jednym z najważniejszych celów rodziny winna być dbałość, aby warunki socjalno – bytowe i atmosfera wychowawcza, w jakiej przebywa dziecko były jak najlepsze. Rola rodziny nie kończy się jednak na tym etapie, ani wówczas kiedy dziecko wchodzi w dorosłość i bierze odpowiedzialność za swoje życie. Środowisko rodzinne nieustannie otacza człowieka i jest ono najważniejszym miejscem jego życia i rozwoju. Żadna inna forma nie jest w stanie go zastąpić.

Rodzina jest podstawową komórką społeczną i naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci. Na osobach dorosłych ciąży obowiązek zapewnienia dzieciom właściwych warunków do opieki i harmonijnego rozwoju. Rodzina i dziecko są chronione przez ustawodawstwo polskie jak i międzynarodowe. Art. 18 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowi, że małżeństwo, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną, opieką, a dziecko i rodzina wymagają wsparcia i szczególnej troski i ochrony Rzeczypospolitej Polskiej.

Rodzina pomimo zmian, jakie zaszły w ciągu ostatnich dziesięcioleci nadal jest najlepszym środowiskiem , w którym powinien wychowywać się człowiek w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia. Zdarza się jednak , że funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, których oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną. Wtedy rodzina nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci a co za tym idzie , skutecznie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Rozpad rodziny, niewydolność wychowawcza , zanikanie poczucia bezpieczeństwa i narastanie konfliktów , powodują wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz angażując siły oraz środki społeczne. Długotrwałe przebywanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować całkowite zerwanie więzi rodzinnych i umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej. Występujące w rodzinie problemy często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych i skoordynowanych działań i rozwiązań wszystkich instytucji działających na rzecz dziecka. Należy zatem wspierać rodzinę , aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje.

W rodzinach przeżywających trudności, tam gdzie występują dysfunkcje, widoczne są problemy rzutujące na harmonijny rozwój dziecka. Te problemy wiążą się z dezintegracją rodziny, a wśród powodów i czynników , które składają się na ten proces wymienić należy: brak stabilizacji zawodowej i materialnej, bezrobocie, niezaradność życiowa członków rodziny, brak perspektyw na przyszłość, niewydolność wychowawcza rodziców i zaniechanie obowiązków opiekuńczych wobec dzieci, a także problem alkoholowy jednego lub obojga rodziców, stosowanie przemocy, karalność sądowa , niski poziom kulturalny, intelektualny oraz moralny dorosłych. Często te niekorzystne sytuacje w rodzinie występują jednocześnie.

Rodziny dysfunkcyjne potrzebują stałego monitoringu przez pracowników socjalnych, asystenta rodziny, pedagogów szkolnych, kuratorów sądowych, policji oraz przedstawicieli innych instytucji. Praca z rodziną przeżywającą trudności winna opierać się na współpracy z jej otoczeniem, krewnymi, ale też na zapewnieniu rodzinie dostępu do specjalistycznego poradnictwa.

Niniejszy Program zawiera propozycje pomocowe , które powinny wspierać rodzinę w prawidłowym wypełnianiu ról i funkcji. Ma na celu zaplanowanie i podjęcie działań w zakresie pomocy rodzinom przeżywającym różne trudności zakłócające lub uniemożliwiające prawidłowe wypełnianie funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz stworzenie spójnego

i skutecznego systemu pomocy dla rodzin. Głównym założeniem niniejszego dokumentu jest wsparcie rodziny już na etapie rodzenia się problemów oraz pomoc w ich przezwyciężaniu.

2. UZASADNIENIE KONTYNUACJI PROGRAMU

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zmianami) ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji tj. Ośrodka Pomocy Społecznej w Boleszkowicach, placówek oświatowych, służby zdrowia, Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Boleszkowicach oraz Policji i Sądu. Opierając się na założeniach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Gmina Boleszkowice realizuje założenia ustawy w zakresie zatrudnienia asystenta rodziny. Po kilkumiesięcznej przerwie w zatrudnieniu asystenta i wielorakich próbach znalezienia odpowiedniej osoby na to stanowisko aktualnie jest zatrudniony asystent rodziny w niepełnym wymiarze czasu pracy. W okresie kiedy gmina nie miała zatrudnionego asystenta był znacząco odczuwalny jego brak. Pracownicy socjalni starali się wówczas jeszcze w większym stopniu monitorować sytuację rodzin potrzebujących tego wsparcia i pomagać tym rodzinom przezwyciężać trudności. Rola asystenta rodziny zaczyna się już na etapie profilaktyki i polega na aktywnym wspieraniu rodziny. Zadaniem asystenta rodziny jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami takimi jak : uzależnienia , przemoc w rodzinie, problem w pełnieniu ról rodzicielskich itp. Celem pracy asystenta rodziny jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilizacji życiowej , która umożliwi jej prawidłowe wychowywanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do sytuacji, kiedy dzieci muszą być odebrane rodzicom. W przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowywania dzieci przez rodzinę , powiat organizuje pieczę zastępczą w formie rodzinnej lub instytucjonalnej. Do zadań gminy , w myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy ponoszenie częściowych wydatków związanych z pobytem dziecka w wyżej wskazanej formie pieczy zastępczej.

3. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Podstawy działań ujętych w ramach Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w następujących aktach prawnych:

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 ze zmianami)
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021 roku poz. 2268 ze zmianami)
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 roku poz. 1249 ze zmianami)
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 roku poz. 1119 ze zmianami)
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 roku poz. 2050 ze zmianami)
6. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 roku poz. 1329)
7. Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023 roku poz. 40 ze zmianami)
8. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Boleszkowice na lata 2018 -2023.

4. DIAGNOZA DEMOGRAFICZNA I SPOŁECZNA

Gminę Boleszkowice zamieszkuje 2 680 osób (stan na 31 grudnia 2023 roku) . Na przestrzeni lat 2020 – 2023 liczba mieszkańców uległa niewielkiemu zwiększeniu. W 2023 roku w stosunku do 2020 roku widoczny jest wzrost o ok 2%.

Na terenie gminy znajdują się instytucje takie jak: przedszkole, szkoła podstawowa, Gminne Centrum Kultury , biblioteka , ośrodek zdrowia, Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej. Opracowanie Programu poprzedzone zostało analizą danych osób i rodzin korzystających ze świadczeń oraz innych form wsparcia realizowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Boleszkowicach.

Na koniec 2023 roku liczba rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych pomocy społecznej wyniosła 60 rodzin, 154 osób w tych rodzinach, pomoc w formie pracy socjalnej została udzielona 42 rodzinom (50 osób w tych rodzinach), liczba rodzin otrzymujących świadczenia rodzinne wyniosła 105 (231 osób w tych rodzinach), liczba rodzin otrzymujących świadczenie z funduszu alimentacyjnego wyniosła 10. W okresie 2021 do 2023 roku asystent rodziny zatrudniony był w okresie od marca 2021 roku do listopada 2022 roku oraz od listopada 2023 roku do dzisiaj. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny nie jest stała, na koniec 2023 roku wyniosła 2 rodziny w których było 11 osób. Kiedy dochodzi do sytuacji, w której rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza ta został ograniczona , sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem pieczy zastępczej i umieszczeniu dziecka poza rodziną biologiczną. Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Boleszkowicach wynika że 10 dzieci z terenu Gminy Boleszkowice (stan na 31 grudnia 2023 roku) przebywa w pieczy zastępczej, w tym:

- a) w rodzinach zastępczych spokrewnionych- 6 dzieci
- b) w rodzinach zastępczych niespokrewnionych – 4 dzieci

Rodziny przeżywające trudności w obszarach opiekuńczo – wychowawczych , niezaradne życiowo, to przede wszystkim klienci pomocy społecznej. Analizując powody niezaradności trudno nie łączyć ich ze zjawiskami bezrobocia, uzależnień, przemocy domowej, problemami w wypełnianiu ról społecznych.

Powody korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w 2023 roku

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Ubóstwo	13	39
Potrzeba ochrony macierzyństwa	1	7
Bezrobocie	1	1
Niepełnosprawność	13	18
Długotrwała lub ciężka choroba	2	2
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych	2	11
Alkoholizm	1	7

Rozwiązywanie problemów społecznych w gminie Boleszkowice to zadania, którymi zajmuje się Ośrodek Pomocy Społecznej w Boleszkowicach. Działania pracowników socjalnych i asystenta rodziny mają charakter interdyscyplinarny i powiązane są we współpracy z Urzędem Gminy w Boleszkowicach, Komendą Powiatową Policji w Dębnie, służbą zdrowia, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Myśliborzu, Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Boleszkowicach, placówkami oświatowymi, Sądem Rejonowym w Myśliborzu itp.

Z punktu widzenia polityki społecznej, bardzo ważną sprawą jest zdolność rodziny do pokonywania sytuacji kryzysowych i umiejętność radzenia sobie z różnorodnymi problemami życiowymi. W każdej społeczności lokalnej część rodzin przeżywa czasowe lub długotrwałe trudności i wymaga wsparcia w różnych sferach swojego funkcjonowania.

Na terenie gminy Boleszkowice jednostką inicjującą działania pomocowe jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Boleszkowicach. Do zakresu działalności Ośrodka należą również działania o charakterze aktywizacyjnym, integrującym oraz wspierającym różne grupy i osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Jest to również niesienie pomocy rodzinom przeżywającym trudności w prawidłowym funkcjonowaniu a także zaspokajanie podstawowych potrzeb rodzin.

W konstruowaniu niniejszego Programu posłużono się diagnozą, która pozwala zidentyfikować jego mocne i słabe strony oraz określić płynące z otoczenia szanse i zagrożenia umożliwiające lub hamujące planowane działania.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Wykwalifikowana kadra pracownicza	Niski poziom aktywności i gotowości ze strony społeczności lokalnej do współpracy
Wypracowane dobre praktyki w ramach regularnej współpracy z rodzinami przez specjalistów: pracowników socjalnych, asystenta rodziny, pedagogów, kuratorów oraz przedstawicieli innych instytucji działających na rzecz rodziny	Niewystarczająca motywacja oraz zaangażowanie rodzin do współpracy w zakresie poprawy wypełniania funkcji opiekuńczo - wychowawczych
Dobra współpraca z samorządem gminnym	Niska aktywność zawodowa wśród osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej
Wspieranie rodzin przeżywających trudności w zakresie prawidłowego wypełniania ról społecznych	Wyuczona bezradność i roszczeniowa postawa dorosłych członków rodzin
Wypracowane dobre praktyki w zakresie współpracy z instytucjami na rzecz wsparcia rodzin	Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych
Otwartość na współpracę ze środowiskiem lokalnym	Niechęć klientów Ośrodka do możliwości skorzystania z porad specjalistów
Zabezpieczenie w budżecie gminy środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny	
Działalność Placówki Wsparcia Dziennego „Promyczek”	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - kształtowanie się polityki prorodzinnej państwa - wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych oraz ich zasobów - możliwość pozyskiwania funduszy unijnych i w ramach programów rządowych - wzmocnienie współpracy między instytucjami wspierającymi rodzinę - udział rodzin w działaniach na rzecz integracji środowiska lokalnego 	<ul style="list-style-type: none"> - niestabilność prawa w zakresie polityki społecznej i trudności w interpretacji przepisów - występowanie zjawisk patologicznych takich jak agresja, przemoc wandalizm, uzależnienia - osłabienie funkcji opiekuńczej rodziny - wzrost kosztów utrzymania rodziny - uzależnienie świadczeniobiorców od świadczeń pomocy społecznej - obarczenie OPS coraz większą liczbą obowiązków i zadań

Zasoby i możliwości rozpoznane na terenie gminy Boleszkowice

1. Na terenie gminy Boleszkowice działa Zespół Szkół w skład którego wchodzi Gminne Przedszkole z oddziałami dla dzieci 2,5 - 6 lat oraz Szkoła Podstawowa klasy I-VIII

2. Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej powołany zarządzeniem Wójta Gminy Boleszkowice. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele różnych instytucji: pomocy społecznej, oświaty, służby zdrowia, sądu, policji, organizacji pozarządowej. Podstawowym zadaniem Zespołu jest analiza problemu przemocy domowej, diagnozowanie sytuacji, inicjowanie działań niwelujących negatywne sytuacje, monitoring środowisk zagrożonych przemocą. Podstawowym narzędziem pracy jest indywidualny plan działań na rzecz osób zagrożonych przemocą, opracowany na posiedzeniach Grup Diagnostyczno – Pomocowych.
3. Komenda Powiatowa Policji w Myśliborzu (Komisariat Policji w Dębnie) współpracuje z pracownikami Ośrodka Pomocy Społecznej oraz pracownikami oświaty. Istotą są działania edukacyjne i ostonowe adresowane do dzieci i młodzieży. Funkcjonariusze podejmują interwencje w sytuacjach zgłaszanej przemocy domowej.
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Boleszkowicach realizuje zadania w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. Działania jakie podejmują członkowie Komisji mają na celu zwiększenie świadomości osób zagrożonych uzależnieniem i współuzależnionych, dróg poszukiwania pomocy i wsparcia, edukacja dzieci i młodzieży w zakresie negatywnych skutków problemu uzależnienia od alkoholu czy środków psychotropowych.

5. ORGANIZACJA WSPIERANIA RODZINY

Pomoc rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizację pieczy zastępczej określa ustawa z 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej . Ustawa dokonuje podziału kompetencji, zadań i działań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej. Podział ten przedstawia poniższa tabela:

Gmina	Powiat	Samorząd Województwa
Profilaktyka – wspieranie rodziny	Pieczą zastępczą rodzinną i instytucjonalną; Usamodzielnienie pełnoletnich wychowanków ; adopcja	Pieczą zastępczą rodzinną i instytucjonalną; Usamodzielnienie pełnoletnich wychowanków ; adopcja
Asystent rodziny, Placówki wsparcia dziennego, Rodziny wspierające inne podmioty i instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny	Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka; Placówki opiekuńczo – wychowawcze; Usamodzielnienie; Organizator rodzinnej pieczy zastępczej (koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej)	Ośrodek adopcyjny; Regionalna placówka opiekuńczo – terapeutyczna; Interwencyjny ośrodek preadopcyjny

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 jest utworzenie spójnego , scentralizowanego systemu wsparcia dzieci oraz wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami. Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale również na całej rodzinie jako podstawowej komórce społecznej, przede wszystkim w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej.

Instytucją , która na co dzień współpracuje z rodzinami zagrożonymi wykluczeniem społecznym , przeżywającym trudności w wypełnianiu ról społecznych, borykającymi się z innymi dysfunkcjami jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Boleszkowicach. W ramach pracy socjalnej pracownicy udzielają swoim klientom pomocy w zakresie realizacji podstawowych funkcji społecznych , wspierają w czynnościach dnia codziennego ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa i dobra dzieci. W pracy z rodziną wykorzystuje się wiele metod i narzędzi , które pozwalają na wzmacnianie tych rodzin w ich codziennym życiu.

W celu realizacji założeń ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w Ośrodku pomocy Społecznej w Boleszkowicach zatrudniony jest asystent rodziny. Praca asystenta rodziny prowadzona jest na wniosek rodziny, wniosek pracownika socjalnego pracującego z rodziną lub w oparciu o postanowienie Sądu Rodzinnego. Efektywność pracy asystenta zależy od zaangażowania rodzin i motywacji rodzin do podjęcia zmian w sposobie funkcjonowania. Konieczne jest objęcie rodzin wsparciem asystenta w rodzinach, gdzie rodzice zostali czasowo lub trwale pozbawieni praw rodzicielskich lub prawa rodzicielskie zostały im ograniczone.

Asystent rodziny ma na celu motywowanie oraz wspieranie rodziców w prowadzonych przez nich działaniach z zakresu wychowawczego oraz opiekuńczego, jest również podmiotem pomocnym w kontekście kreowania umiejętności posiadanych przez członków rodziny w zakresie rozwiązywania przez nich problemów oraz pokonywania trudności. Asystent analizuje postępy jakie zachodzą w rodzinie oraz ocenia skuteczność wykonywanego planu. Głównym oraz podstawowym celem asystenta rodziny jest dążenie w swojej pracy do tego, aby dana rodzina charakteryzowała się osiągnięciem właściwej stabilności życiowej, a także możliwości wzięcia odpowiedzialności za swoje życie. Elementarne zadania asystenta rodziny to podejmowanie działań mających na celu wspieranie rodzin poprzez wypełnianie funkcji życiowych, socjalizacyjnych, opiekuńczych. Warto wspomnieć również o tym, że szczegółowe cele i zadania, jakie przyświecają pracy asystenta rodziny są również określane w standardach świadczenia pracy, do szczególnych zadań zalicza się także pomoc w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych rodziny, kreowanie warunków umożliwiających wzrost umiejętności opiekuńczych oraz wychowawczych w rodzinie, motywowanie i wspieranie członków rodziny w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych, propagowanie aktywizacji zawodowej w rodzinach, motywowanie do wzrostu umiejętności o charakterze społeczno – socjalnym, propagowanie kultury nauki, wspieranie w działaniach z zakresu zdobywania wykształcenia. Po zakończeniu współpracy asystenta rodziny z rodziną prowadzony jest co najmniej trzymiesięczny monitoring sytuacji w rodzinie. Monitoring jest prowadzony przez asystenta rodziny.

Placówka Wsparcia Dziennego „Promyczek” działająca w strukturze organizacyjnej Ośrodka Pomocy Społecznej w Boleszkowicach rozpoczęła swoją działalność w październiku 2021 roku obejmując wsparciem każdego roku 10 dzieci z rodzin z Gminy Boleszkowice. Placówka

Wsparcia Dziennego znajduje się w Namyslinie. W 2023 roku zatrudniony był jeden wychowawca na umowę zlecenie którego koszt wynagrodzenia pokrywany jest ze środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Głównym zadaniem Placówki a wręcz priorytetem jest działalność profilaktyczna rozumiana jako postępowanie służące ochronie dzieci przed zagrożeniami. Uczucie zagubienia i utrata pewności siebie zwiększają podatność na zachowania ryzykowne. Jednym z zadań Placówki jest łagodzenie niedostatków wychowawczych i eliminowanie zaburzeń zachowania, poprawa społecznego zachowania, zapobieganie zachowaniom nieakceptowanym społecznie i szkodliwym dla zdrowia oraz promowanie zdrowego stylu życia u wychowanków. Ponadto placówka dba o zaspokojenie potrzeb emocjonalnych (akceptacji, bezpieczeństwa, zaufania), rozwijanie zdolności i zainteresowań. Zgodnie z założeniem statutowym ma na celu pomaganie dzieciom przede wszystkim w pokonywaniu trudności szkolnych i organizowaniu wolnego czasu oraz uwzględnienie elementów profilaktyki uzależnień. Placówka Wsparcia Dziennego została utworzona dzięki współpracy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Ośrodka Pomocy Społecznej w Boleszkowicach. Dzieci pochodzące ze środowisk dysfunkcyjnych należą do tzn. grupy o podwyższonym ryzyku. Zwiększa to prawdopodobieństwo pojawienia się trudności wychowawczych, niedostosowania społecznego oraz demoralizacji, konfliktu z prawem. Ponadto dzieci z tych środowisk często mają problemy szkolne, wynikające z ich bezradności, zagubienia i braku zapewnionego bezpieczeństwa, często napotykamy z ich strony opór, obojętność, wyzywającą postawę lub śmiech. Dzieci z rodzin zagrożonych tak jak wszystkie dzieci potrzebują zrozumienia i miłości a ponadto wymagają szczególnego wsparcia i pomocy w rozwiązywaniu ich problemów. Wychowanie w naszej placówce ma na celu przygotowanie wychowanków do właściwego i pełnego udziału w życiu społecznym na miarę ich indywidualnych możliwości oraz znalezienie równowagi między pracą a zabawą. Zadania wychowawcze w placówce są realizowane w oparciu o wychowanków, rodzinę, opiekunów oraz szkołę.

Obowiązująca ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa wiele pomocowych rozwiązań dotyczących wsparcia rodziny. Jedną z tych form pomocy są rodziny wspierające. Ich zadaniem jest wspieranie działań konkretnych rodzin, mianowicie w :

- opiece i wychowaniu dzieci,

- prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Głównym zadaniem rodziny wspierającej nie jest wyręczenie, lecz aktywna pomoc w przezwyciężeniu trudnych sytuacji rodziny. Formy pomocy uzależnione są od potrzeb rodziny i mogą dotyczyć między innymi wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształcenia i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, zarządzania budżetem oraz prowadzenia gospodarstwa domowego. Zasady powoływania i współpracy rodziny wspierającej określają art. od 29-31 w/w ustawy. Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka np. sąsiedzi, dziadkowie, krewni, znajomi, które nie były skazane prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo. Przeszkodą w pełnieniu funkcji rodziny wspierającej mogą być:

- problemy opiekuńczo-wychowawcze z własnymi dziećmi,
- ograniczenie lub odebranie członkowi rodziny władzy rodzicielskiej,
- niewywiązywanie się z obowiązku alimentacyjnego,
- brak stałego źródła utrzymania,
- występowanie problemu uzależnień,
- występowanie zaburzeń lub chorób psychicznych,
- karalność za przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego.

Rodzinę wspierającą ustanawia Wójt właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspierającej po uzyskaniu pozytywnej opinii Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej wydanej na podstawie przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego. Program przewiduje ustanowienie trzech rodzin wspierających. Rodzina wspierająca nie otrzymuje wynagrodzenia z tytułu pełnienia tej funkcji. Może otrzymać jedynie zwrot niektórych kosztów związanych z udzieleniem wsparcia. Zasady zwrotu kosztów określa umowa zawierana przez Wójta Gminy z rodziną wspierającą.

Gmina Boleszkowice ze środków własnych ponosi odpłatność za pobyt dzieci w pieczy zastępczej zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, ponosi odpowiednio wydatki na opiekę i wychowanie dziecka, które zostało umieszczone w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka w wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Zgodnie z przepisami o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej do okresów pobytu dziecka w rodzinie zastępczej i instytucjonalnej pieczy zastępczej wlicza się również okres przebywania tego dziecka, po osiągnięciu pełnoletności, w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub placówce opiekuńczo – wychowawczej, na zasadach określonych w art. 37 ust. 2 ustawy. Oznacza to, iż gmina współfinansuje pobyt w pieczy również osób dorosłych, dopóki pobierają naukę, o której mowa w art. 37 ust. 2, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 roku życia.

Koszty poniesione przez gminę Boleszkowice za dzieci w pieczy zastępczej w latach 2021-2023

	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	10	8	10
Opłata za pobyt dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	24 623,99	36 855,44	67 003,16

6. CEL GŁÓWNY , CELE SZCZEGÓŁOWE ORAZ ZADANIA

Celem głównym Programu jest rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin w Gminie Boleszkowice, sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Cel szczegółowy	Zadania
Diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych i ich sytuacji przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Boleszkowicach	<ul style="list-style-type: none"> - przeprowadzanie wywiadów środowiskowych w rodzinach przeżywających trudności -praca socjalna w rodzinach mająca na celu pomoc osobom i rodzinom w odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych i tworzenie warunków sprzyjających celowi - konsultacje ze specjalistami w celu diagnozy i sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcję rodziny.
Zapobieganie powstawaniu nowych sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących sytuacji kryzysowych	<ul style="list-style-type: none"> - monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, kuratorów oraz przedstawicieli innych zawodów pracujących z rodziną - motywowanie i angażowanie rodzin do udziału w projektach szkoleniowych, szkoleniu, rozwoju osobistym - angażowanie i motywowanie rodzin do podjęcia wysiłku w celu podniesienia swoich umiejętności opiekuńczo – wychowawczych, wzmocnienia poczucia odpowiedzialności za sytuację życiową zarówno swoją jak i swojej rodziny, dostarczenie wiedzy w temacie prawidłowego wypełniania i wywiązywania się z obowiązków rodzicielskich -pomoc w dostępie do specjalistycznego wsparcia -współpraca z podmiotami działającymi w środowisku lokalnym, w tym oświatą , policją, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w celu poprawy sytuacji swojej rodziny pod względem materialnym, społecznym, zdrowotnym.
Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny i dziecka w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - obejmowanie dożywianiem dzieci oraz uczniów szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych -monitorowanie sytuacji zdrowotnej i zagrożeń zdrowotnych poprzez kontakt i współpracę z placówkami opieki zdrowotnej -zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej na zasadach wynikających z ustawy o pomocy społecznej w szczególności zapewnienie schronienia, posiłku, odzieży
Podejmowanie i przeprowadzanie działań profilaktycznych	<ul style="list-style-type: none"> - udział w kampaniach ogólnopolskich, mających na celu wzmocnienie rodziny i roli rodziny w społeczeństwie -organizacja i przeprowadzanie działań profilaktycznych na terenie gminy
Nauka i rozwijanie umiejętności opiekuńczo –	- umożliwienie rodzinom korzystania ze wsparcia i

wychowawczych rodzin; zapewnienie wsparcia i poradnictwa	<p>pomocy asystenta rodziny, zadaniem którego jest organizowanie pracy z rodziną w jej miejscu zamieszkania ;</p> <p>- pomoc rodzinom przeżywającym trudności w dostępie do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego, prawnego;</p>
Wyjście rodzin z systemu pomocy społecznej	<p>- aktywizacja zawodowa</p> <p>- motywacja w podjęciu zatrudnienia w celu stabilizacji materialnej i uniezależnienie od świadczeń pomocy społecznej.</p>

7. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu są :

1. Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej;
2. Rodziny żyjące w ubóstwie;
3. Rodziny dotknięte przemocą;
4. Rodziny z problemem długotrwałej choroby i niepełnosprawności;
5. Dzieci i młodzież , która pozbawiona jest właściwej opieki, pomocy i wsparcia ze strony otoczenia , rodziny, najbliższych, zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej;
6. Instytucje działające na rzecz rodzin, dziecka oraz ich otoczenia.

8. REALIZACJA I SPOSÓB FINANSOWANIA PROGRAMU

Założenia Programu w gminie Boleszkowice powinny realizować podmioty, które w ramach swoich kompetencji posiadają obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz podmioty lub osoby specjalizujące się bądź mające kontakt z dzieckiem i rodziną.

Koordynatorem Programu jest Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Boleszkowicach.

Realizatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Boleszkowicach współpracujący z:

- pracownikami placówek oświatowych
- Urzędem Gminy w Boleszkowicach
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Boleszkowicach
- Komisariatem Policji w Dębnie
- Przedstawicielami służby zdrowia
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Myśliborzu
- Sądem Rejonowym w Myśliborzu
- Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Dębnie
- Kościołem i związkami wyznaniowymi
- Innymi instytucjami i podmiotami publicznymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny.

Lp.	Nazwa zadania	Czas realizacji	Podmiot realizujący	Wskaźnik realizacji	Źródło finansowania
1.	Ciągłość zatrudnienia asystenta rodziny zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	2024-2026	OPS Boleszkowice	Liczba zatrudnionych asystentów rodziny; liczba rodzin, którym przydzielono asystenta rodziny;	Środki własne; środki zewnętrzne
2.	Monitoring sytuacji rodzin zagrożonych dysfunkcjami/ rodzin dysfunkcyjnych oraz analiza zjawisk rodzących potrzebę	2024-2026	OPS Boleszkowice	Przyczyny udzielania pomocy; liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych;	Środki własne; środki zewnętrzne

	ubiegania się o pomoc.				
3.	Współpraca z kuratorami sądowymi, policją, szkołami itp. W celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych.	2024-2025	OPS Boleszkowice, Urząd Gminy, Policja, Kuratorzy sądowi	Liczba i rodzaj działań; liczba osób objętych wsparciem.	Środki własne
4.	Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień, terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej.	2024-2026	OPS Boleszkowice; Zespół Interdyscyplinarny; Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	Liczba osób, które podjęły terapię; liczba założonych Niebieskich Kart; liczba osób, które ukończyły terapię.	Środki własne; środki zewnętrzne.
5.	Objęcie pomocą w ramach rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” wszystkie potrzebujące dzieci	2024-2026	OPS Boleszkowice	Liczba dzieci korzystających z posiłku.	Środki własne; środki zewnętrzne.
6.	Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym	2024-2026	OPS Boleszkowice; Urząd Gminy Boleszkowice	Liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych ośrodkach. Wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach.	Środki własne.
8.	Udział pracowników socjalnych i asystenta rodziny w szkoleniach dotyczących pracy z rodziną.	2024-2026	OPS Boleszkowice; asystent rodziny.	Liczba szkoleń, konferencji.	Środki własne, środki zewnętrzne.
9.	Organizacja wycieczki letniego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	2024-2026	GKRPA; PCPR; OPS	Liczba zorganizowanych form wycieczki; ilość uczestników wycieczki.	Środki własne, środki zewnętrzne.
10.	Wspieranie kobiet w ciąży i rodzin zgodnie z ustawą z 04.11.2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”	2023-2025	OPS Boleszkowice	Liczba rodzin objętych wsparciem zgodnie z cyt. ustawą oraz liczba rodzin objętych wsparciem	Środki własne; środki zewnętrzne.

				asystenta rodziny.	
--	--	--	--	--------------------	--

Przy realizacji działań podmioty i partnerzy powinni kierować się ideą wsparcia rodzin w przezwyciężaniu trudnych sytuacji , w pokonywaniu barier i trudności w wypełnianiu zadań opiekuńczo – wychowawczych. Dobro rodziny i dziecka ma stanowić najważniejszy cel w przywróceniu zdolności do wypełniania funkcji rodzicielskich. Podejmowane działania powinny uwzględniać zrozumienie dla indywidualnych potrzeb dziecka , jego postrzegania otaczającego świata , ufności i wiary w dorosłych.

Realizacja Programu zastała zaplanowana na lata 2024-2026. Jest to dokument otwarty, może podlegać okresowej weryfikacji, modyfikacji i uzupełnieniu.

Finansowanie 3-letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Boleszkowice, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

9. MONITORING PROGRAMU

Program będzie koordynowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Boleszkowicach. W ramach jego realizacji, będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie dalszych zmian w programie. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie już ustalonych. Monitoring realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu przede wszystkim na zgromadzonych i analizowanych informacji w Ośrodku Pomocy Społecznej w Boleszkowicach, jako koordynatorze Programu i jednocześnie instytucję wiodącą przy jego realizacji. Dodatkowo pozyskiwane będą informacje od innych instytucji i podmiotów w zakresie wskazanym w Programie. Rezultatem monitoringu będzie sprawozdanie roczne przygotowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Boleszkowicach w pierwszym kwartale następującego po sobie roku, składane Wójtowi Gminy Boleszkowice. Program jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występowania potrzeb rozpoznawanych i ustalonych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację. Rezultatem monitoringu będą sprawozdania roczne, o których mowa w art. 179 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

10. PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny opracowany został dla potrzeb lokalnej społeczności i realizowany będzie w latach 2024-2026 na terenie Gminy Boleszkowice. Zakres wyznaczonych celów i zadań powstał w oparciu o zasoby instytucjonalne, analizę programów z lat poprzednich oraz ocenę niezbędnych danych. OPS skupia swoje działania na rodzinach zagrożonych wykluczeniem społecznym, niewydolnych wychowawczo, w których rodzice nie wypełniają swoich zadań, a prawidłowy rozwój dzieci jest zagrożony. Doświadczenia pracowników pomocy społecznej wskazują, że środowiska objęte programem borykają się z problemami natury finansowej oraz problemami związanymi z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Wyzwaniem dla tut. OPS jest wspomaganie rodzin niewydolnych, w których błędy wychowawcze przekazywane są z pokolenia na pokolenie, a środowisko nie dostarcza przykładów „dobrego rodzicielstwa”. Z uwagi na nieustające zmiany zachodzące w środowisku społecznym, niezbędnym jest ciągłe poszukiwanie nowych koncepcji i rozwiązań, jak również powiększenie grona podmiotów współpracujących na rzecz przywrócenia rodzinie zdolności do wypełniania swoich obowiązków. Należy także podkreślić, że celem ostatecznym zawsze będzie zapewnienie prawidłowo funkcjonującego środowiska dla bezpieczeństwa i dobra dziecka. Zmianie ulegać będą jedynie techniki, metody i koncepcje wykorzystywane do pracy z rodziną.